

მეცხრე

საოველ-კვირბა ლიტერატურული და მსატკობითი გაზეთი.

25 მაისი

გ ა მ ლ ი ს ე მ ა

№ 21

ქ ვ ი რ ა ო ზ ი თ

1885 წელსა.

ესი „თეატრი“-ს წლით ხუთი (5) მსკეთი, ნახევარ წლით სამი (3) მსკეთი, სხვა გადით ხედის მოწერა არ მიიღება. ცდკე ნომერი „თეატრი“-ს დარს სპი შაურა. ხედის მოწერა მიიღება: თბილისში „თეატრი“-ს რედაქციაში და ქუთაისში მმ. ჭიდაძეების წიგნის მაღაზიაში. გაზეთზე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ. Въ редакцію „Театръ“.

ახალი ამბები

ამ ჟამად თბილისში ორი ახალი წიგნი გამოვიდა 1) «არიფმეტიკული ამოცანები» შედგენილი რ. ჯაჯანაშვილისაგან 2) სამზობლო ენის შესასწავლებელი მეთოდური სახელმძღვანელო, პირველ დაწყებითი სკოლებში სახმარებლად, შედგენილი ალექ. ნათაძისაგან.

ამ ორი დღის წინეთ, იარმუკის ახლო მახლო, ერთი მათხოვარი დადიოდა. ეს მათხოვარი შესულა ერთ სახლის ეზოში, ეზოლამ ერთი ოთახის კარს მიანლოვებია და უნახავს, რომ ოთახში არაფერი არის, შესულა შიგა და კედლიდამ ოქროს საათი ჩამოუღია და წასულა. გუშინწინ ამ საათის პატრონი თავ გადაგლეჯით ეძებდა ამ მათხოვარს და პოლიციის შიგა წაიდა შესატყობინებლად, მაგრამ ვინ იცის და ან ვილა იპოვნის მას.

რა უკოს კაცმა და როგორ განიკითხოს ეს ქურდი მათხოვრები?

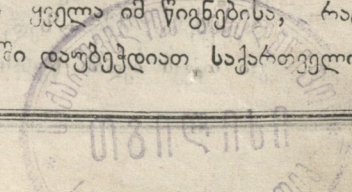
მზადდება ამ ჟამად და საზაფხულოთ უკვე ცალკე წიგნად გამოიცემა—მეფის თეიმურაზ (1605—1663) პირველის ლექსები.

თფილისის სამღვდლოებებს განუზრახავს, რომ აღრიხდელის საქართველოს ეგზარხოსის და აწ

მოსკოვის მიტროპოლიტის იოანიკეს ოცდა ხუთის წლის ეპისკოპოსობის მოქმედების სახსოვრად იღვესასწაულონ.

აღრიხდელ ჟურნალ «ცისკარის» თანამშრომელს ბ. ლავრენტი პრდაზიანს (ახლოდმოწმ ისაკისძე მეჯღანაშვილის) დამწერი) რუსულის ენიდამ ქართულს ენაზე გადმოუთარგმნია გამოჩენილის ერნესტ რენანის თხუზულებების პასუხი. ეს პასუხი დაწერილია დეკანოზის მლადიმერისაგან. კარგა ვრცელი წიგნია. ეს ხელთნაწერი ქართულს ენაზე დაუბეჭდავი დაჩენილა. რუსულს ენაზე თფილისშიაც იყიდება და ღირს 2 მა 50 კ.

ჩვენ შევიტყუეთ, რომ თბილისში ერთ ამერიკელ ნემენც მოგზაურს გამოუვლია და ერთის ქართველია პირისთვის ჩამდენიმე ქართული ძველი წიგნების შოვნა დაუვალვებია. ამ წიგნებში ჩამოთვლილი ვახუშტის და ბაქრაძის გამოცემა 1741 წ. ვახტანგ მეფის გამოცემული «ვეფხვის ტყაოსანი» 1811 წ. საბა ორბელიანის ლექსიკონი, ანტონ კათალიკოსის ვრცელი ხელთნაწერი გრამატიკა და თითო ეგზემპლიარი ყველა იმ წიგნებისა, რაც კი მეთვრამეტე საუკუნეში დაუბეჭდიათ საქართველოში

◆ ამ მოკლე ხანში, ტემირხანშურიდამ ჩამოვიდა, ქართველი მოგზაურ-ფოტოგრაფი ბ. როინშვილი და დიდი ძალი საარხეოლოგოი ძველი ნივთები და სურათები ჩამოიტანა

სსკას ასწავლიდა, მაგრამ თავით
გიგამ დაჭკვება ჭკუაო,
ბაყაყთა უყას ფვირილმა,
ჭაბში ჩაიტყუაო.

ეროვნული
ენოლოგიის

თეატრის მუშა

ო, გასაფხულა! უაგელის
სულისა დამატებულა;
თუ ამ დროს მოგვედე, გეაჭი—
არ დამინანო მშობელა!

ტრემლის მაგიერ, მეფრქვიე
წვიმაო, ცითა შობილა,
თვალთ დამისუტე სიკვდილს წინ,
არ დამინანო დობილა!

ზაყელი

შერსხვენილი ოჯახი

(დასასირული *)

სურათი ყაფვილის სხოვრეპილამ

(ეუძღენი გ. ბ...ძეს)

იგბს მოუნდა სეირი,
ერთ გასაფხულის დილასა;
სოფლისა თავში გავიდა,
მიადგა ჭადის შირასა.

ნასა ბაყაყნი ჭაბში,
როს ყაყანებდენ სშირადა,
დადგა და ტყერა დაუწყო
რადღა გასაყვირდა.

სთქვა, რომ, ამ წყუელ ბაყაყებს
არც ერთს არა აქეთ ჭკუაო,
არ კადრულაბენ წინა წვეკს,
ჩუჭიანი ყუვა ყუვაო!

შესძასა: მე თქვენ გასწავლით
გაღობასა და მდერასა,
დაგიჭკვით მშირალზედ, გამოგერთ,
ვაი თქვენ ბედის წერასა!

ლამე კარგა ხანი იყო გასული; მთვარის მკრთალ ნათელს სამურათ გაჰქონდა კაშკაში და აუარებელი ვარსკვლავები, თავისუფლათ დანავარდობდნენ ლურჯათ შეფერილ ცაზედა. მთელს არე-მარეს არავეითარი ხმა არსაიდგან გაისმოდა. ამ საუცხოვო და კაცის მომაჯადოებელ ლამეს, თითქო სოფელიც მოეჯადოებინა და ტკბილათ ჩასძინებოდა დაღლილ-დაქანცულ მშრომელთა და არავეინ აფრთხობდა მათ მყუდრო ძილსა. სამურია ეს დრო სოფელში! რალაც საიდუმლო მყუდროება, სიჩუმე და მხოლოთ სიჩუმე ჰსუფევს ამ დროს სოფლათა და დღის მზისაგან გაღვიძებული სიცოცხლე, ეხლა ტკბილ მყუდროებას მიცემული, ათას გვარი ხმა ჰაერში შეწყვეტასთან, მზის ჩასვლასთან ჩაუტანია და ძალზედ მცემი გრძნეული სიცოცხლის ძარღვსაც კი, გვეგონებათ შეუყენებია თავისი მოძრაობა და დაღლილ მშრომელთან ისიც მისცემია მყუდრო განსვენებასაო.

ბი ეს საუცხოვო დრო იყო, როდესაც ყველგან შეუმჩნეველი მიტრია, კეთილაშვილის სახლისკენ მიმავალი ვიწრო ორ-ლობეში, აჩრდილივით მიიპარებოდა. მიტრია თითქო არ ენდობოდა ამ მოჯადოებულ ლამეს და აქეთ იქით აცეცებდა თვალებს, ხომ არ მიყურებენ ვისმე არა სასურველი თვალეზიო...

*) იხილე „თეატრი“ № 20.

სახლსა, ცოტა ხანიც და აგერ წავლო ხელი პატარა წნულის კარებს, რომელიც მაშინათვე გაიღო და მიტრია სიფრთხილით შესდგა ფეხი ბაღში. კვლავ მყუდროება, კვლავ უდაბნოს მსგავსი სიჩუმე, მხოლოდ მიტრიას გულის ცემა და სიხარულისაგან აღელვებული სუნთქვა მოისმოდა მთელს არე მარშია.

— მიტრია, შენა ხარ? ციურ ზარსვით გაისმა ლიზას ხმა.

— მე ვარ, ჩემო ლიზავ... და ელვაზედ უსწრაფეს გადგვიდგინე ერთმანეთსა.

ლიზანს იყენენ ამ სანატრელ მდგომარებაში; დიდხანსა სტუმრობდნენ იმ სიამოვნების ნექტარით, რომლითაც მათი ტუჩები ერთმანეთს საკმაოდ ასაზრდოებდნენ. მიტრია აღარ აშორებდა პირს ლიზას ალისფერ ტუჩებსა; მიტრია ჰგონობდა რომ იმის მაშვრალმა სულმა სულ სხვა ჰაერით დაწყო სუნთქვა და ეს არა ჩვეულებრივი ჰაერი იყო კიდევ ლიზას ის ნაზი სუნთქვა, რომელიც მიტრიას მკერდზედ თავისუფლად მინდობილი სიამოვნებითა ჰსუნთქვდა. მიტრია ამ დროს სრულებით ბედნიერთა ჰარაჯხვდა თავის თავსა; მხოლოდ ეხლა აღარა ჰგონობდა, არც თავის მწუხარებას, არც სხვა იმ ათას გვარ სევდებსა, რომელნიც აქამდისინ სრულებით დამონავებულს, დატყვევებულს ატარებდნენ მიტრიას საბრალლო გულსა... მიტრიამ იპოვა ძალა, რომლითაც ერთ წამს მაინც უკუიყრიდა ესოდენ თავის სევდა მწუხარებას და ეს შემოკმედი ძალა კიდევ იყო ლიზა—ლიზა თავის გამომეტყველი თვალებით და იმ მშვენიერ ალისფერ ტუჩებით, რომელნიც ყოველთვისინ ზედ კოცნას იწვევდნენ. ერთი სიტყვით, მიტრია, ზღაპრული ბედნიერი იყო! ისინი ჩამოსხდნენ იქვე ღობის მახლობლათ და გაუმაძღარის სიამოვნებით ჩასცქეროდნენ ერთმანეთს თვალეზშია.

— ოხ, ლიზავ, რომ იცოდე როგორ მიყვარხარ და რომ იცოდე რა შემძლებელი ძალა ხარ ჩემის ბედ-უბედობისა, ჩემის მომავალ ცხოვრებისა... და კვლავ თავისკენ მიიზიდა ლიზას სიამოვნებისაგან წითლათ ატყვევლი ღოჯები.

— ხომ შენც ისე გიყვარვარ, ჩემო ლიზავ, როგორც მე?..

— მიყვარხარ, მიყვარხარ მიტრია! ეს იყო ლიზას პასუხი და სწრაფლ ჩაეკრა ერთმანეთს მათი ტუჩები.

— როდემდისინ უნდა ვიყენეთ ასე ლიზავ, როდემდისინ უნდა ვატყობინებდეთ თვალებით ერთმანეთს გულის თქმასა?.. არა სჯობია დროზედ და რაც კი შეიძლება მალე მოულოთ ბოლო ჩვენ საიდუმლო სიყვარულსა?

— მერე როგორ? დაეკითხა ლიზას მიტრია.

— მე მამა შენსა ესთხოვ შენ ოჯახს, — მსვე. მიტრია ნაურულათა ვარ თქვენსა, რომ ვიცი უარს არ მეტყვის... —

— ლეთის გულისათვის, — გააწყვეტინა ლიზამ მიტრიას ლაპარაკი, — მაგას ნუ იზამ, თორემ უფრო სრულებით წახდენ საქმესა. მამა ჩემი არ დაგთანამდება და შეიძლება ერთმანეთის ნახვის დაშლას თან, ჩვენ ოჯახზედაც აგადებინოს ხელი. ხომ იცი როგორი კაცი არის, რა თავის ნათქვამია... მაშინ რაღა მეშველება, რომ ერთმანეთს ისე ვეღარა ვხედამდეთ როგორც ვხლა. ლიზა თუმცა დინჯათ, მაგრამ ისეთი გამომეტყველების კილოთი ლაპარაკობდა, რომ ძნელი იყო მიტრიასთვის ეწინააღმდეგვა ამ ვითა საწუგეშებლათ მოვლენილ ანგელოზის ხმისათვის.

— რათა მერე, განა არ მოვწონვარ? თავის მხრით დაეკითხა მიტრია.

— როგორ, არ მოსწონხარ, მაგრამ... აღარ განაგძო ლიზამ, მხოლოდ ისე რიგათ შეჰხვდა მიტრიას, თითქო უნდა ეთქვა „შენ მიჰხვდიო“.

— მაგრამ... მაგრამ ისა რომ ცუდი სახელი გვაქვს დავარდნილი... და კვლავთ შემოაწვა სევდა, ერთი წუთის სიტკბო კვლავთ მწარე ბაღლამათ გარდაექცა და აქამდისინ მხიარული ხმა, მწუხარების კილოთი შეაცვალა.

— სწორეთ მაგისათვის! მიაბიტათ, მაგრამ სრული წმინდის გულით მიუგო ლიზამა, აი გუშინ-წინაც — განაგძო ლიზამ ამ ყმაწვილურის და მიაბიტის კილოთი, — დედა ჩემმა ჩამოაგდო შენზედ ლაპარაკი და ცოტა არიყო ქებაც დაგიწყო; მე მაშინათვე მიუხედი დედა ჩემსა და სიხარულით ისე დამიწყო გულმა ცემა, რომ კინალამ არ შევეყირო, კინალამ კისერზედ არ მოვეხვიე... მამა ჩემი ძრიელ უარზედ იდგა, ის მხოლოდ იმას მოიძახოდა, რომ ცუდი სახელი აქეთ ეხლა დავარდნილიო და მე ჩემ ქალს თავის დღეში იმ ოჯახში საძლოთ არ მიეცემ, ნამუსიან ქუდს არ ავიხდიო... ვეღარ განაგძო ლაპარაკი, ლიზას ჯერ კიდევ ყმაწვილურს და ჩვილ გულს, მალე მოაწვენ ბოღმები და არ იყო რომ თვალებიდან მარგალიტივით ცრემლებმა დაუწყეს ცვიფა.

— მაშ რა უნდა ვქნათ ლიზავ, როდემდისინ უნდა ვიყვეთ ასე?.. მიტრია კიდევ მწუხარების კილოთი დაეკითხა და ცრემლ მორეულ თვალეზში დაუწყო კოცნა.

— უნდა მოვიცადოთ, უნდა უცადოთ ბედსა...

— უნდა მოვიცადოთ?.. მაშ კიდევ ცდა, კიდევ ის მწარე და შავი ბედის ლოდინი... ოხ, რომ იცოდე რამდენათ ტანჯული ვარ, ჩემო ლიზავ, ამ ორის

უიმედო მოლოდინითა! ცდა, ხანგრძლივი ცდა და ისიც რისა — ბედისა! იმ ბედისა, რომელიც ჩვენ თავის დღეში არ მოგვხედავს, რომელსაც ჩვენთვის არ მოაქვია ჩვენზედ უფრო ბედნიერნი!.. არა, ბედმა მე ღიღი ხანია თავი დამანება; ბედს მე ღიღი ხანია ეძულვარ და ეხლა კიდევ იმას უნდა ველოდო. ოხ, ეს ძრიელ ძნელი და უიმედო ცდა იქნება!.. მწარე გულ-საკლავი და ბოღმით სავსე სიტყვები, ძრიელ აფიქრებდა როგორც მიტრიას, ისეთაც მსმენელს და სულით და გულით მინდობილ ლიზასა. მიტრიას კაჯიეთი სიტყვები, ლიზას გულს ჩაქუჩის ცემის მსგავსათ ეცემოდნენ.

— უცადო ჩემს ბედს, — განაგრძო კვალათ მიტრიამ და უფრო მკერდს მიიკრა ლიზა, რომელიც სრულებით მინდობილი იყო და არაფერში ეწინააღმდეგებოდა, — უცადო?... მერე, როდის, როდის შეიძლება ამის თავიდან აცილება, რომ მამა შენმა სამართლიანი უარი აღარ მითხრას? განა ეს მალე იქნება!

ამ დროს შორს შარა-გზაზედ გაიჭრიალა ურემმა; ამავე დროს მეურმის ხანგრძლივმა «ოროველომ», რომლის სიტყვებიც ლამაზათ მოისმოდა:

„ოჲჲ ანუჲ შავ-შუდსა
 „მიტრა მხიარულესა;
 „შენ ის აცხოვრე და მან შენ
 „შეუღრქე ერთგვარ ცხოვრებისს...“

მაიკრიალა ცაში და ტკბილი წმინდა ხმა გაისმა შორს, შორს... და მხოლოდ იქ შეუერთდა სხვა იმი-საგანვე გამოწვეულ ხმასა, რომელთაც ერთათ, რალაც იღუმალების ჰარმონიით შეახმაურეს, მთვარის მკრთალ სხივში ჩამთქარი, მაგრამ ტკბილათ ჩაძინებული სოფელი.

ამ საოცრების ხმას მიუგდეს ორივემ ყური; მიტრია რამდენიც აკვირდებოდა მეურმის სიმღერის კილოს, იმდენათ ნათლათ იდგენდა თვალწინ, თავის მომავალ ხვედრს, უბედურს და არა სასიხარულო ცხოვრებას: — ყველა მხიარულობს, ყველა სტკებება სიცოცხლით, ყველას რალაც ნეტარების ცეცხლის ნაკვერხნლები უღვივით გულში და მე კი ვიტანჯები; ჩემი ცხოვრება შევ-ბედით არის მოცული, სიცოცხლეც კი მოწამლოული მაქვს... ფიქრობდა მიტრია, რომელსაც ლიზას წვრილ წელისათვის შემოეხვივნა თავისი მშრომელი ხელები და ისე ჩასტკეროდა იმის გულის ცემას, თითქო იქიდგან ესმოდა მიტრიას, ის მომაჯადოებელი ხმა.

— რა არის ჩემი ცხოვრება და როდემდისინ უნდა ვიტანჯო, როდემდისინ უნდა ვატარო, ასეთი მწარე და გულის მომწამლოვი სახელი? — მიტრია

ეკითხებოდა თავის თავსა და თავ დაეწივებოდა ლათ მიიკრა მკერდს, თვალეზში მაცქერალი ლიზა და დიდხანსა სტკებოდა ამ ტრფობის ოცნებითა.

— მამ, არ უთხრა მამა შენსა? — არაგა ხნის სიჩუქის შემდეგ კიდევ დაეკითხა მიტრია.

— არა,..
 — მერე როდემდისინ?
 — არ ვიცი,
 — ძილვე მოვიცადო, არა? მწარე ღიმილმა გაურბინა მიტრიას ტუჩებზედა.

— ჰო!
 — მერე, ექნება ბოლო ჩვენ ცდასა?
 — არ ვიცი... მიუგო ლიზამ, მაგრამ არ იყო რომ ამ უიმედო მომავალმა, ლიზასაც აუღმღრია გული, ლიზასაც შემოაწენენ წყვილიანი სევდები და მარგალიტის მსგავსი კრემლები, ნაკადულსავით გადმოჰსქდნენ იმის შავ თვალეზსა.

ჭვალათ შორს შესწყდა მეურმის სიმღერის ხმა; ჰაერშივე შესწყდა სიმღერისაგან გამოწვეული ხმაც და ამასთანავე შესწყდნენ მიტრიას თავშიაც ნეტარებისაგან გამოწვეული აზრები, რომელნიც ასე ბედნირათ უხატავდნენ თავის შევ-ბედითი მოცულ ცხოვრებასა.

მიტრიამ აღარა უთხრა რა ლიზას, აღარასფერის იმედი მისცა იმის ტრფობით სავსე თვალეზსა; შოაშორა უცებ თავი, შესწყვიტა კოცნა აღისფერ ტუჩებზედ, ჩააცქერდა უკანასკნელათ მთვარის შუქისაგან ლიზას გამშენიერებულ თეთრ-წითელ სახეს და გამოსწია ბაღისიმ პატარა კარებისაკენ, რომლიდგანაც პირველათ იგი შემოვიდა ისე ნეტარების ოცნებებით სავსე,

— როდის მოხვალ მიტრი? მისძახა ლიზამ.
 — არვიცი...
 — მანც!
 — შეიძლება ხვალ, იქნება არასოდეს. მიტრიას ცხადათ ეტყობოდა, რომ ამ სიტყვების წარმოთქმისათვის, დიდხანს უნდა ებრძოლა თავის გულოთანა, კილო ჩვეულებრივი არ იყო, სიტყვები რალაც სევდებით გამოჰქდნებდნენ.

მიტრია გამოვიდა ბაღიდან და დაადგა იმავე წვრილ ორღობეს, რომელზედაც ცოტა ხნის წინათ ისე აღტაცებული, ისე გახარებული, ისე ბედნიერი მოდიოდა კეთილშეილის ბაღისკენ... ეხლა კი სულ სხვა წყვილად სევდებით შეიცვალნენ, ის წუთით სიტკობების წამნი, სულ სხვა საზარელი ფიქრები ერივნენ თავში. მიტრია ეხლა კვალათ ჩვეულებრივ ჩათხრობილ მიტრიათ გარდაიქცა და ის საზარელი ფიქრები, რომელნიც ამ თავის ოცდა ორი

წლის სიცოცხლეში, მხოლოდ ეხლა პირველად აერინენ, აღარ აძლევდნენ მოსვენებას, ჰქენჯნიდნენ ისეთაც დამწვარ დადაგულ გულსა.

IX

თუმცა შემოდგომის უკანასკნელი დღეები იყო, მაგრამ სიცხოველე მოკლებულობა მზემ, რამდენიმე დღე მანც მშვენიერი და ისეთი თბილი დაიჭირა, რომ კაცს პირველ გაზაფხულის დღეებს აგონებდნენ. ხალხი ხაკმაოთ გამოიშლებოდა ხოლმე ორ-ღობეში და აქა იქ თავმოყრილ სოფლის ახალგაზდობას ლაპარაკით თუ ზედ დართულ სიმღერით ერთი ყოფა გაჰქონდათ. მხოლოდ, დიდი ხნის მათში გამოკლებული, მიტრია-ლა აკლდა მათ გუნდს, რომ იმას უფრო ერთი ათათ დამშვენებინა, თავის წმინდა ხმით, მათი მოძახალი სიმღერა. მიტრია რამდენიმე დღე სრულებით აღარ გამოდიოდა სოფელში, იჯდა შინა და ჩვეულებრივზე თურო ღრმათ ჩაფიქრებული დადიოდა მიყრუებულს, აოხრებულ ეზოშია... საბრალო ელისაბედის გაწყალებულ და უღროვოთ მომკვდარ გულს, მიტრიას ამგვარი ყოფა ხომ ბოლოს უღებდა. ზოგჯერ ჩააცივდებოდა ხოლმე ელისაბედი ჩათხრობილ მიტრიას, მრავალ კითხვებით, მაგრამ მიტრიას ერთგვარი პასუხი, რომ ძრიელ კარგათა ვარო, სრულებით სასოწარკვეთილებაში შეჰყვანდათ ელისაბედი.

მიტრია, მართლაც რომ არ იყო ავით; იმას მხოლოდ ის საზარელი ფიქრები უღელავდნენ თავში, რომელთაც იმის ახალ-გაზდა გულში დიდი ხანია დაიბანაკეს და მხოლოდ ეხლა აღედრნენ საშინელებათ, მხოლოდ ეხლა მოაქანჯეს აქამდისინ იმისი მოწინააღმდეგე გული.

— არა არის და რა უნდა იყოს ჩენი ბოლო, — ფიქრობდა სახლის წინ ქვაზედ ჩამომჯდარი მიტრია და ჩვეულებისამებრ მწარე გამომეტყველებით გაიყურებოდა აქეთ იქით, გულ საკლავათ შესტკეროდა ყოველი სულის, თუმცა გაჰირებულს, მაგრამ ერთის მხრით ბედნიერ და ტკბილათ მცხოვრებ ხალხსა. — ასე უნდა ამოგვივიდეს სული მარტოობაში, ყველასაგან მივიწყებულებს, ჯერ დედა ჩემს, რომელსაც ცრემლის დენასთან ერთათ შეუწყდება სიცოცხლეც და მერე, მერე რალა თქმა უნდა მეცა... ვინ მოგვხედავს დღესაც, ამ წუთშიაც რომ ამოგიდიოდეს სული? ვინ მოგვაწვდის წყალს კიდევ რომ ვინჩობოდეთ?.. ყველა თავის პატიოსნებას ემსახურება, ყველა თავის პატიოსნებას იცავს! ეს რომ ასე არ იყოს, რა იქნებოდა ჩენი ცხოვრება! არა, რა საჭიროებისათვის უნდა მოსცხოს კაცმა სხვის ჭუჭყიანი ლაქა, თავის

უმანკო და სუფთა პატიოსნებასა!... და განა რომ ეს არი ჩემი ბოლო, ეს არის ჩემი ჩარა...

მწარეთ იმეორებდა ამავე სიტყვებს გულში; სინათლის გამომეტყველებით აცქერდებოდა სოფლის გარე მიდამოს, თითქო უნდა წამოედხნა: «ოხ, ცხოვრება! რამდენი ბოროტი სული გცხებს ჭუჭყსა!»

ნოდარი მასაქეთი სრულებით აღარ დაბრუნებულა, აღარ უნახავს თავის ცოლი და შვილი; ის მაკრინეს სახლში იყო დაბინავებული და სხვანი ხომნოდარს მხოლოდ უმძიმებდნენ, უფერხებდნენ, სრულებით თავისუფალ, უსაყვედუროთ მაკრინესთან ცხოვრებასა. იგი მხოლოდ მაკრინეთი იყო ბედნიერი; მხოლოდ მაკრინეს სახლში ჰპოვებდა ყოველისფერ იმ სიუხვით, რასაც და რამდენსაც კი მოისურვებდა კაცის ხარბი და გაუმადლარი სურვილი. რაღა არ უნდა ჰქონოდა მაკრინესთან ნოდარსა, რას არ უნდა გაერთო და რამდენიც ხანი გადიოდა, იმდენი უფრო არ მიეზიდნა ნოდარი მაკრინესა... დალუპა, დაანგლა სახლ-კარი; შეიძულა ცოლ-შვილი და შეძულებასთან შერცხვენილი სახლის ჭუჭყიც საკმაოთ მოსცხო თავის სახლსა; მაგრამ, ამავე დროს გაანარა, ააყვავა, ამსო სარჩო-საბადებლით მაკრინე, მხოლოდ მაკრინეთი სიცოცხლობდა ნოდარი. მაკრინეს სახლში ცხოვრება, მხიარულება და ურთი-ერთ სიყვარული, რომლითაც ასე მტკიცეთ იყენენ შეკავშირებულნი ერთმანეთთან, სდულდა და გადმოსდულდა!

მიტრიამ თავის მომავალ ცხოვრების იმედები, უარით გადასწყვიტა; მიტრიამ დაკარგა ამ უკანასკნელ დროს ყველა ის აღძრული ფიქრები, რომელნიც ცოტათ თუ ბევრათ შენებოდნენ იმის ცხოვრებასა... მიტრიას გულში მხოლოდ ერთი ლიზას სახელი-ლა იყო აჩრდილათ დარჩენილი, ჯერ კიდევ ლიზას ძოცვა მიტრიას ზოგიერთი ფიქრები, მაგრამ ის ფიქრი კი რომ ლიზა განდებოდა მიტრიას სახლის მომლოელი, რომ ლიზათი აღადგენდა იგი თავის დაცემულ ოჯახსა და საბრალო სამარის კარებისაკენ პირ-მიქცეულ დედას, ხმის გამცემს და მეგობარს უმოფინდა და ეს მეგობარი კიდევ, მიტრიას ფიქრით, ლიზა უნდა ყოფილიყო თავის ოჯახში, რომელიც ჩვეულებრივ დაიწყებდა ცქრიალსა და ერთხელ მიტრიას გულში გამქრალ სიმხნევს კვალათ აღადგენდა, კვალათ შეუდგებოდა ერთგვარს და დაუდგრომელ ცხოვრებასთან ბრძოლასა, მაგრამ... ეს მხოლოდ კაბუკის ოცნებანი იყენენ მიტრიასათვის! კეთილშეილის უარის თქმასთან, განჰქრნენ ის ოცნებანიც და მათ ადგილს მხოლოდ შავ-ბედით მოკულ ცხოვრებამ დასდგა თავისი კარავი, ამითი ერთხელ და სრულებით დაჰკარგა თითონ მიტრიამაც ცხოვრების ცო-

ტათი ც არის გაუმჯობესობის იმედი და ნათლათ წა-
მოიყენა თვალწინ სულ სვა მწუხარებით და წყვი-
აღით მოცული მომავალი.

ბი ამ მწარე ფიქრებს დიდი ხანი ებრძოდა მიტ-
რია, დიდხანს უფარდებდა აწმყოს მომავალსა, მაგ-
რამ ყოველთვისინ ერთსა და იმასვე ჰხედავდა, ერთი
და იგივე მწარე ცნობერება რჩებოდა მიტრიას ხვედ-
რათა, ბრძოლა შესწყვიტა თავის არეულ ფიქრებ-
თან, მაგრამ, ვაჰ, რომ იგი დამარცხდა, იგი სრუ-
ლებით შეიპყრეს რალაც საიდუმლოების ხმათ და
სულ სხვას ჩასძახოდნენ ყურებში, სულ სხვა გვართ
დაუწყო გულმა ცემა, სულ სხვა საზარელი აზრები
აღედრნენ თავში და ეს აზრები კიდევ იყო ის, რო-
მელთაც მხოლოთ ეხლა დაუმოჩილდა მიტრია.

ჩასა ფიქრობდა?

მთვარემ ამ საღამოს თითქო განგებ დაიგვიანა;
ცა ტყეის ფერ ღრუბლებით იყო მოჭედლილი და
სოფლათ მიყრუებულ შემოდგომის საღამოს, მხო-
ლოთ აქა იქ ძაღლის ყეფის ხმა ახმაურებდა, შუა
ღამეს მიტანებული იქნებოდა, როდესაც მაკრინეს
სახლიდგან სამი კაცი კარგათ შეზარხოშებულები გა-
მოვიდნენ და გამომშვიდობასთან, მადლობას უხდი-
დნენ უხვათ გამასპინძლებისათვის ნოდარსა, სტუმ-
რების გასტუმრების შემდეგ, შებრუნდა სახლში ნო-
დარი და კვალათ განაგრძო ვახშამი, რომელსაც
გვერდით მოჯდომიყო თითონ მაკრინე და თავა-
ზიანათ აწედიდნენ ერთმანეთს წითელი ღვინით საესე
სტაქნებსა.

მიტრია ამდროს სულ ბნელსა და წყლისაგან
ჩახრამულს ბილიკზედ მიაბიჯებდა მაკრინეს სახლისა-
კენა; ცოტა ხნის შემდეგ იგი შევიდა კიდევ ეზოშია
და ღია დარჩენილ კარებიდგან, დაუწყო თვალთერე-
ბა სახლში მყოფთ. ერთ ჩახველებასთან შევიდა
სახლში, რომელიც იქვე კარებს ახლო გაჩერდა.

— ბე რამ მოგახეტა! შეუტია ნოდარმა, რო-
მელსაც ძრიელ გაუკვირდა შეილის უდროვოთ სტუ-
პრობა.

— მართი მითხარი ჰკითხა მიტრიამ მამას, ბოლო
არ უნდა ჰქონდეს ჩვენ ტანჯვა მწუხარებასა?.. მიტრიას
გულიდგან მწარე გამომეტყველებით ამოსდიოდნენ სი-
ტყეები. იგი ლაპარაკის დროს ხანგრძლივათ აცქერდ-
ბოდა ნოდარს, დიდხან უყურებდა იმის უდარდელ
თვალებს... შემდეგ ხანგრძლივის ლაპარაკისა, მიტ-
რიამ შეურაცხყოფა მიაყენა თავის მამას.

მაკრინეს თავგანწირულ «მიშველეთ» ძახილმა,
ერთ წამს ფეხზედ წამოაყენა ჩაძინებული ხალხი და

დიდი თუ პატარა მოეშურებოდნენ მაკრინეს სახ-
ლისაკენა... ამავე ხალხთან გულ-ხეთქებით მიიზრინა
მამასახლისმაც, თავისი ყოველთვის უკან მადევარის
გზირითა... ხალხი ათას გვარი. აზრი და ყაყანი ჩა-
მოვარდა... ნოდარის შეურაცხყოფას მიტრიას აბრა-
ლებდნენ, მაგრამ, მომეტებული დედა-კაცობა უფრო
მაკრინესა ჰკიცხავდნენ და გულ-მხურვალეთ იბრა-
ლებდნენ, საბრალო ელისაბედსა. ხალხში ამ გვარი
მოდრობა და ყაყანი თან-და-თან ძრიელდებოდა.

— ზამოიყვანე მიტრია, გზირო! დაუყვირა მა-
მასახლისმა გზირსა, რომელიც შევიდა მაშინათვე
სახლში და გამოიყვანა მიტრია ეზოში, გარს აუარე-
ბელი ხალხის ბრბო შამოეხვია.

— ზაუკარ ხელები და წაიყვა გომში დაამწყ-
დიე! ამ სიტყვებით მოუბრუნდა მამასახლისი გზირსა
და თითონ კი რამდენიმე კაცით შევიდა სახლში...

ზვირმა მალე გაუკრა, მამასახლისის ბძანებით,
ხელები; მიტრია არაერთარ წინააღმდეგობას არ იჩენ-
და იმან მხოლოთ ერთი უკანასკნელათ კიდევ გადაჰ-
ხედა ხალხის ბრბოს, ერთი უკანასკნელათ კიდევ მო-
ავლო თვალები თავის ძველ მეგობრებს, ერთი კიდევ
გაიხედა კეთილშეილის სახლისაკენ და რამდენჯერმე
მწარე ამოხვრის შემდეგ სრულებით დაემოჩილა
გზირის ბძანებას.

ნ. გელის-ცისკელი

მეტრის ნიჭიერ მოთამაშეს

მ. მ. ჩარსკის, თავის დასით

მანო, არ დაგვივიწყოთ,
გახსოვდეთ ჩვენი ერი,
და კვლავაც გაგვაგონეთ
თქვენი ხმა მშვენიერი.

თქვენი ქება-დიდება,
ვერ გამოსთქვა ენამა,
ერთობ საღამი გიძღვნათ,
ქართვედოთ დასმა უველამა.

ქართული
ლიტერატურის

მზა ვართ, ფეხ ქვე¹ დაგივოთ
უვაზილთა თაიგული,
და მასთანავე მოგიდგნათ,
ჩვენი სული და გული!

თეატრის მუშა.

სახალხო ლექსები

(იმერეთში შეკრებილი სოხიკოსავან)

ნუ იტინი, ნურც მაცინებ,
თორემ დაგაკარებენ;
სიყვარულს რომ შეგვიტყობენ—
დაგკაშორი-შორებენ.

წყალსა ნათურტი მოჭქანდა,
აღვის სის ჩამონათალი,
დადექი ნათურტი, მიაძებ
საყვარლას შამონათვლი.

შენი მოყვარე, ტან წვრილი,
ღობის ძირს ვნასე დაჭრილი;
მიველ და ბეგრი ვიტირე,
ზედ მივყარე ქვა წვრილი.

გაღმა-გამღმა ყანა—
შუაში გამოგვალა;
გაღმაური გოგონები,
ნეტავ აქ გამომგვარა!

გოგო, ისე ლამაზი ხარ—
ფერსაც ვერ გიტყვის ზამთარი;
მამცემ სიტყვებს, თუ მამცლა?
შემომითვალე მართალი.

სიყვარული მისთვის მინდა—
სიტყვებსში გამასაროს;
მოვეკვდე—მიწას მიმაბაროს,
ცხარე ტრემლი დამყაროს;
მამულს ისე მოუაროს,
რომ ზედ მტერი არ ახაროს.

ჩვენი და თქვენი ბიჭობა
უნდა გამოჩნდეს დღესაო,
გათავდეს საქმე იმითი,
რომ სისხლი დაიქცესაო.
ნუ მოგაგეთ თავი მრავლობით,
ზურგზედ აგადნოთ მტვერსაო...
რაც რომ თქვენ ჩვენგანთ წაიღოთ,
შინ დაქადეთ ძმებსაო,
ქათიბები დაუცვალეთ
დებსა და ჰატარძლებსაო.

გამოცანები

1

შავი ხნული,
თეთრი თესლი—
მწვანე არა ამოსული;
შუბლს მოჭრიან, თავსა იკვრენ—
ეკლათ არის შემოსილი.

2

მე რომ დემკთმა გამაჩინა
ხმელეთად დავიარები;
მთა, ბარი ჩემით ცაწყასებს,
ზღვასზედ გამიდის გრიადი;
ბეგრსაცა შევენატრები,
ბეგრსაცა მივეც ზიანი;
არავის შევებუები—
გზასზედ დამისვდნენ ხმლიანნი.

3

ერთი რამე სულიერი,
აწვის თავის ანადრსა;
სამ დღესა და სამ კვირესა—
აყენებს თავის მკვდარსა.

რედაქტორი და გამომცემელი გ. აბაშიძე.

ბანსხალბანი

გამოვიდა და ისეილება

გრიგ. ჩარკვიანის წიგნის მალაზიაში
მეთოდური სახელმძღვანელო

საშობლო

ენის

შესასწავლებლად.

შედაკნილი

ხლეკ. ნათაძისაგან

ფასი 20 კაპ.

5—1

ს ტ ა მ ბ ა

მელიქიშვილისა.

თფილისში—სასახლის ქუჩ., არწრუნისეულ ქარ-
ვასლანში, ქართული თეატრის ქვემო სართულში.

იღებს ყოველ გვიანს სასტამბო საქმიებს საბე-
ჭდავით: გაზეთებს, წიგნებს, ბროშურებს, აგრეთ-
ვი ყოველ-გვარ ბლანკებს, კვიტანციებს, სხოტებს,
განცხადებებს. აფიშებს, შირობებს და სსვ.

სისუფთავისე და აღნიშნულ დროზე საქმის
შესრულებასე სტამბა შირობას აძლეკს საქმის
მომტანთ.

სტამბა გისრულობს გორაკეტურის გასწორებს
და ბროშურების გაკეთებს, უკეთუ ზაკაზის
მომტენი ისურვებენ.

„თამარ ცხიერბ“

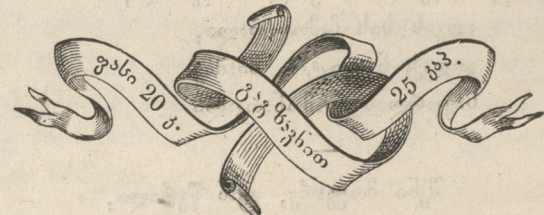
ისტორიული დრამატიული პოემა აბაქისა,

ისეილება მარიაჯის ბიბლიოთეკაში, გოლოვინის
პროსპექტზე, მუხრან-პატონის სახლში და გრეჩერაგის
წიგნის მაღაზიაში. ფასი 1 თი შაჟი. (10—5)

სურათები

ჩვენი პოეტებისა და მწერლებისა

აბაქი წიკეთელი
ილია შამუგაძე
გ. მრგელიანი

გიორგი ერისთავი
სოფო სოფი
სურამია

ჩინეულ აღექსანდროვას ქალღმრთელად
მხატვრობა ა. ბერიძისა

ისეილება გრ. ქუჩის წიგნის მაღაზიაში,
ქუკის ხიდის ყურზე, ზუბალოვის სახლებში
და ი. საფაროვის ბაკალინი მაღაზიაში, არწ-
რუნისეულ ქარვასლაში.

გინც ათს ან მეტს სურათს გამოაწერს, მა-
შინ თითო სურათი 16 კაპ. დაეთმობა.